

DEKOLONIZACE

Od založení OSN v roce 1945 se stalo členy OSN přes 80 svrchovaných a nezávislých států, které byly předtím podřízeny koloniální nadvládě. Mnoho dalších území navíc dosáhlo sebeurčení prostřednictvím připojení k dalším státům. OSN sehrála při této historické proměně stěžejní roli – zejména podpořila snahy závislých národů a stanovila cíle a standardy nutné k rychlému dosažení samostatnosti. Míse OSN dohlížely nad volbami vedoucími k nezávislosti v Togu (1956 a 1968), v Západní Samoí (1961), Namibii a naposledy ve Východním Timoru (viz níže).

Dekolonizační úsilí OSN vychází z principu „rovnoprávnosti a sebeurčení národů“ zakotveného v Chartě OSN a ze tří konkrétních kapitol Charty – XI, XII a XIII – věnovaných zájmům závislých národů. Od roku 1960 se OSN řídí také **Deklarací o poskytnutí nezávislosti koloniálním územím a národům** známou jako Deklarace o dekolonizaci. V deklaraci přijaté Valným shromážděním členské státy vyhláší nutnost urychleně ukončit éru kolonialismu. Dalším dokumentem, jímž se OSN řídí, je rezoluce Valného shromáždění číslo 1541 (XV) z 15. prosince 1960, která definovala tři možnosti udělení plné samosprávy dosud nesamosprávným územím.

Přes obrovský pokrok v oblasti kolonialismu žije stále kolem dvou milionů lidí pod koloniální nadvládou a Spojené národy proto pokračují v pomoci při dosažení sebeurčení či nezávislosti.

MEZINÁRODNÍ PORUČENSKÁ SOUSTAVA

V souladu s kapitolou XII Charty OSN byla zřízena Mezinárodní poručenská soustava pro dohled nad poručenskými územími, a to po dohodě se státy, které je do té doby spravovaly.

Systém se vztahuje na: (a) mandátní území vytvořená Společností národů po první světové válce; (b) území odňatá „nepřátelským“ státům v důsledku druhé světové války; (c) území, která byla dobrovolně začleněna do poručenské soustavy státy, které je do té doby spravovaly. Posláním soustavy byla podpora politického, ekonomického a sociálního postavení území a jejich vývoj směrem k sebeurčení.

Poručenská rada byla založena na základě Kapitoly XIII Charty OSN s cílem zajistit výkon správy poručenských území a přimět vlády pověřené správou těchto území, aby připravily poručenská území na dosažení cílů obsažených v Chartě OSN.

V počátečních letech existence OSN bylo pod patronát poručenské rady začleněno 11 území. V průběhu let získalo všech 11 území nezávislost nebo se dobrovolně připojilo k jinému státu. Posledním poručenským územím, které tak učinilo, bylo souostroví Palau spravované Spojenými státy. V roce 1994 Rada bezpečnosti ukončila poručenskou dohodu pro toto území poté, co se jeho obyvatelé na základě plebiscitu z roku 1993 rozhodli uvolnit vazbu k USA. Palau vyhlásilo nezávislost v roce 1994 a stalo se 185. členským státem OSN. Se zánikem posledního poručenského území splnila poručenská soustava svou historickou roli.

DEKOLONIZACE

KAPITOLA 7

NESAMOSPRÁVNÁ ÚZEMÍ

Charta OSN nezapomíná ani na problematiku nesamosprávných území, která nebyla začleněna do poručenské soustavy. Kapitola XI Charty je deklarací zabývající se nesamosprávnými územími. Členské státy spravující území, která do té doby nedosáhla samosprávy, uznávají zásadu, že „zájmy obyvatelstva těchto území jsou rozhodující“, a přijímají na sebe „posvátnou povinnost“ maximálně podporovat jejich blahobyť.

Za tímto účelem se správcovské státy zavazují nejen k zajištění politického, sociálního a vzdělávacího rozvoje spravovaných území, ale také k podpoře samosprávy a demokratických institucí. Správcovské státy mají povinnost pravidelně informovat generálního tajemníka o hospodářských, sociálních a vzdělávacích podmínkách na územích spadajících pod jejich pravomoc.

Roku 1946 sestavilo osm členských států (Austrálie, Belgie, Dánsko, Francie, Nizozemsko a Nový Zéland) soupis území, která spadají pod jejich správu a která považují za závislá. Celkem uvedly 72 území, z nichž osm dosáhlo samostatnosti před rokem 1959. V roce 1963 Valné shromáždění schválilo upravený seznam 64 území, na která se vztahovala Deklarace o udělení nezávislosti koloniálním zemím a národům (Deklarace o dekolonizaci) z roku 1960. Do roku 1990 dosáhlo samosprávného statutu 53 území. V roce 2003 existovalo 16 nesamosprávných území (viz tabulka níže). Současnými správcovskými státy jsou Francie, Nový Zéland, Velká Británie a USA.

DEKLARACE O POSKYTNUTÍ NEZÁVISLOSTI KOLONIÁLNÍM ZEMÍM A NÁRODŮM

Snahy závislých národů o získání samostatnosti a pocit světového společenství, že zásady Charty OSN jsou aplikovány příliš pomalu, vedly roku 1960 Valné shromáždění k vyhlášení Deklarace o poskytnutí nezávislosti koloniálním zemím a národům (Rezoluce 1514 /XV/).

Deklarace stanoví, že podrobování národů cizí nadvládě, područí a vykořisťování je popřením základních lidských práv a svobod, odporuje duchu Charty OSN a brání rozvoji světového míru a spolupráce. Deklarace dále dodává, že v poručenských a nesamosprávných územích a dalších územích, která dosud nedosáhla samostatnosti, „budou podniknuty okamžité kroky směřující k převedení výkonu veškeré moci do rukou obyvatel těchto území, a to bez předběžných podmínek či výhrad, v souladu s jejich svobodně vyjádřenou vůlí a přáním a bez rozlišování na základě rasy, náboženského vyznání či barvy pleti, a bude jim umožněno užívat plně nezávislosti a svobody“.

V roce 1960 také Valné shromáždění schválilo Rezoluci 1541 (XV), která definuje tři legitimní způsoby politického uspořádání nabízející nezávislost – dobrovolné přidružení k nezávislému státu, začlenění do nezávislého státu nebo dosažení samostatnosti. (Seznam území, které byly od přijetí Deklarace o dekolonizaci integrovány nebo přidruženy k nezávislým státům, viz část 3).

V roce 1961 Valné shromáždění ustavilo 17členný zvláštní výbor a pověřilo ho dohledem nad plněním deklarace a předkládáním doporučení týkajících se jejího plnění. Tento výbor bývá někdy nazýván Zvláštní výbor 24 nebo **Zvláštní výbor**

pro dekolonizaci. Jeho plný název však zní Zvláštní výbor o situaci související s plněním deklarace o poskytnutí samostatnosti koloniálním územím a národům.

Území, na něž se nadále vztahuje Deklarace o poskytnutí nezávislosti koloniálním zemím a národům (situace v roce 2003)

TERITORIUM	SPRÁVCOVSKÁ ZEMĚ
Afrika:	
Západní Sahara ¹	
Asie a Tichomoří:	
Americká Samoa	USA
Guam	USA
Nová Kaledonie ²	Francie
Ostrov Pitcairn	Velká Británie
Tokelau	Nový Zéland
Atlantský oceán, Karibská oblast a Středomoří:	
Americké Panenské ostrovy	USA
Anguilla	Velká Británie
Bermudy	Velká Británie
Britské Panenské ostrovy	Velká Británie
Falklandy (Malvíny)	Velká Británie
Gibraltar	Velká Británie
Kajmanské ostrovy	Velká Británie
Montserrat	Velká Británie
Ostrovy Turks a Caicos	Velká Británie
Svatá Helena	Velká Británie

¹ Dne 26. února 1976 informovalo Španělsko generálního tajemníka OSN, že k tomuto datu ukončilo svou přítomnost na tomto území a že se od tohoto dne považuje za vyňaté z mezinárodní odpovědnosti za správu tohoto území vzhledem k tomu, že jeho dočasný výkon správy tohoto území je ukončen. V roce 1990 se Valné shromáždění usneslo, že další osud Západní Sahary je součástí procesu dekolonizace a musí o něm rozhodnout obyvatelstvo Západní Sahary.

² Dne 2. prosince 1986 Valné shromáždění rozhodlo zařadit Novou Kaledonii mezi nesamosprávná území.

Výbor na své každoroční schůzi jedná se zástupci nesamosprávných území, vysílá na tato území mise a pořádá semináře o politické, ekonomické a vzdělávací situaci na nesamosprávných územích.

Za období, které uplynulo od podepsání deklarace, dosáhlo zhruba 60 bývalých koloniálních území s populací přesahující 80 milionů obyvatel sebeurčení formou nezávislosti a stalo se plnoprávnými členy OSN.

Valné shromáždění vyzvalo správcovské státy, aby učinily všechna opatření nutná k tomu, aby se mohla nesamosprávná území plně a v co nejkratší době těšit právu na sebeurčení a nezávislost. Shromáždění rovněž vyzvalo správcovské země k dokončení demontáže vojenských základen na těchto územích a zajištění, aby žádné cizí ekonomické a další zájmy nebránily naplňování deklarace.

V této souvislosti prodloužil Nový Zéland svou spolupráci se Zvláštním výbo-rem při správě Tokelau. Francie začala s výbo-rem spolupracovat v roce 1999 po podepsání dohody o budoucnosti Nové Kaledonie. Dva správcovské státy v poslední době s výbo-rem nespolu-pracují. Spojené státy prohlašují, že jsou si vědomy závazků vyplývajících z jejich postavení jako správcovské země a budou dále plnit své povinnosti v souladu s Chartou OSN. Velká Británie uvádí, že zatímco většina území pod její správou se rozhodla pro samostatnost, menší část chce zůstat ve svazku s Británií.

V roce 2003 se každoroční seminář o dekolonizaci poprvé konal na půdě nesamosprávného území – Velká Británie souhlasila s tím, aby se seminář uskutečnil v Anguille a vyslala na něj svého vysokého představitele.

Při příležitosti ukončení **Mezinárodní dekády pro odstranění kolonialismu (1991-2000)** vyhlásilo Valné shromáždění **Druhou mezinárodní dekádu pro odstranění kolonialismu (2001-2010)** a vyzvalo členské státy, aby znásobily své úsilí dosáhnout plně dekolonizace. V otázce některých území (například Západní Sahara) pověřilo Valné shromáždění generálního tajemníka konkrétními úkoly při provádění dekolonizace v souladu s Chartou OSN a cíli deklarace.

Namibie

Organizace spojených národů přispěla k dosažení nezávislosti Namibie v roce 1990 a tento případ je modelovou historickou událostí dokreslující složitost úsilí o zajištění pokojného přechodu k samostatnosti.

Namibie byla původně známa pod názvem Jihozápadní Afrika a jako africké teritorium spadala do mandatorního systému Společnosti národů. V roce 1946 požádalo Valné shromáždění Jihoafrickou republiku, aby toto území spravovala v rámci poručenské soustavy. Jihoafrická republika žádost odmítla a roku 1949 sdělila OSN, že nadále nebude předávat informace o tomto území s poukazem na to, že se zánikem Společnosti národů skončil i mandatorní status tohoto území.

V roce 1966 Valné shromáždění rozhodlo, že vzhledem k neplnění závazků bude správcovský mandát Jihoafrické republiky zrušen a území bylo převedeno pod přímou správu OSN. Za účelem výkonu správy Valné shromáždění v roce 1967 založilo Radu OSN pro Jihozápadní Afriku. Tento orgán byl roku 1968 přejmenován na Radu pro Namibii.

V roce 1976 Rada bezpečnosti požádala Jihoafrickou republiku o souhlas s konáním voleb na tomto území pod dohledem OSN. Valné shromáždění uvedlo, že jednání o nezávislosti se musí jakožto jediný zástupce namibijského lidu účastnit Organizace lidu Jihozápadní Afriky (SWAPO).

V roce 1978 předložily Kanada, Francie, Spolková republika Německo, Velká Británie a USA Radě bezpečnosti návrh mírového urovnání. Ten předpokládal vyhlášení voleb do ústavodárného shromáždění pod záštitou OSN. Rada bezpečnosti schválila doporučení generálního tajemníka týkající se realizace návrhu a požádala ho, aby jmenoval zvláštního zástupce pro Namibii a ustavil **Skupinu OSN pro pomoc v období transformace (UNTAG)**.

Dlouholetá jednání generálního tajemníka, jeho zvláštního zástupce a za pomoci Spojených států vedla k dohodě o dosažení míru na jihu Afriky. Jihoafrická republika souhlasila se spoluprací generálního tajemníka během voleb potvrzujících nezávislost Namibie.

Operace vedoucí k samostatnosti Namibie začala v dubnu 1989. Skupina UNTAG dohlížela na celý volební proces organizovaný namibijskými orgány, monitorovala dodržování příměří mezi SWAPO a jihoafrickou armádou; průběh demobilizace a zajišťovala též hladké konání voleb včetně dohledu nad činností místní policie.

Ve volbách do ústavodárného shromáždění zvítězila SWAPO. Zvláštní zástupce generálního tajemníka pro Namibii Marti Ahtisaari prohlásil volby za „svobodné a spravlivé“. Po volbách stáhla Jihoafrická republika své zbývající jednotky. Ústavodárné shromáždění vytvořilo návrh nové ústavy, která byla přijata v únoru 1990, a zvolilo vůdce SWAPO Sama Nujomu prezidentem na pětileté funkční období. V březnu vyhlásila Namibie nezávislost a první namibijský prezident složil přísahu do rukou generálního tajemníka OSN. V dubnu se Namibie stala členským státem OSN.

Východní Timor

Nejnovejším úspěšným příkladem činnosti OSN je proces, který vedl k nezávislosti Východního Timoru. Při rozsáhlé operaci OSN dohlížela na přechod k samostatnosti poté, co obyvatelé Východního Timoru rozhodli o nastoupení této cesty ve všelidovém hlasování zorganizovaném OSN v roce 1999.

Ostrov Timor se nachází severně od Austrálie v jižní části pásma ostrovů tvořících Indonésii. Západní část ostrova byla holandskou kolonií a stala se součástí Indonésie v době, kdy tato země získala nezávislost. Východní Timor zůstal portugalskou kolonií. V roce 1960 Valné shromáždění zařadilo Timor do seznamu nesamosprávných území. Když v roce 1974 Portugalsko přiznalo svým koloniím právo na sebeurčení a nezávislost, snažilo se ustavit prozatímní vládu a lidové shromáždění, které by byly schopny určit nový status Timoru. V roce 1975 však vypukla mezi nově vytvořenými politickými stranami občanská válka. Portugalsko se stáhlo s tím, že není nadále schopno situaci kontrolovat. Jedna politická strana vyhlásila nezávislost Timoru a vznik samostatného státu, druhá strana také vyhlásila nezávislost a připojení k Indonésii.

V prosinci téhož roku se ve Východním Timoru vylodila indonéská armáda a byla vytvořena „prozatímní vláda“. Portugalsko přerušilo diplomatické styky s Indonésií a předneslo celou záležitost Radě bezpečnosti. Rada bezpečnosti a Valné shromáždění vyzvaly Indonésii, aby stáhla své síly, a zároveň se obrátily na všechny státy s žádostí o respektování územní celistvosti a nezczitelných práv místních obyvatel na sebeurčení.

V roce 1976 uspořádala „prozatímní vláda“ volby do shromáždění, které poté požádalo o sjednocení s Indonésií. Jakmile Indonésie vydala zákon podporující tento požadavek, hnutí za nezávislost zahájilo ozbrojený odboj a mezinárodní opoziční kampaň. Portugalsko trvalo na tom, že obyvatelé Východního Timoru nedostali příležitost uplatnit právo na sebeurčení, zatímco podle Indonésie byl proces dekolonizace ve Východním Timoru ukončen. OSN neuznala ani legitimitu shromáždění ani indonéskou anexi a nadále považovala Portugalsko za správcovskou zemi.

Na žádost Valného shromáždění zahájil generální tajemník v roce 1983 jednání s Indonésií a Portugalskem s cílem dosáhnout spravedlivého a celkového řešení situace. Díky zprostředkovatelskému úsilí generálního tajemníka a jeho osobního zmocněnce pro Východní Timor (jmenovaného v roce 1997) byly v květnu 1999 uzavřeny dohody, které otevřely cestu k vypsání referenda. Obyvatelé Východního Timoru si tak mohli vybrat mezi autonomií v rámci Indonésie a přechodem k nezávislosti s pomocí OSN.

Na základě těchto dohod byla ustavena **Mise OSN pro pomoc Východnímu Timoru (UNAMET)**, která zorganizovala a provedla registraci voličů a hlasování. To se uskutečnilo 30. srpna a 78,5% ze 450 000 registrovaných voličů v něm navrhovanou autonomii v rámci Indonésie odmítlo. Po vyhlášení výsledků zahájily milice odmítající nezávislost vlnu systematického ničení a násilí, při kterém mnoho obyvatel Východního Timoru zabily a přes 200 000 donutily uprchnout převážně do Západního Timoru. OSN musela evakuovat většinu svých zaměstnanců. V ústředí OSN ve správním středisku Východního Timoru Dili však zůstalo 86 mezinárodních pracovníků spolu s více než 1000 místními obyvateli, kteří se uchýlili na půdu budovy OSN.

Po intenzivních rozhovorech, jejichž součástí byla i mise na vysoké úrovni vyslaná Radou bezpečnosti do Jakarty a Dili, přistoupila Indonésie na rozmístění mnohonárodních sil pod záštitou OSN, jejichž úkolem bylo obnovit mír a bezpečnost v oblasti. V souladu s kapitolou VII Charty OSN schválila Rada bezpečnosti v září 1999 rozmístění **Mezinárodních sil pro Východní Timor (INTERFET)**.

V říjnu 1999 Rada bezpečnosti ustavila **Přechodnou správu OSN ve Východním Timoru (UNTAET)** vybavenou výkonnými a legislativními pravomocemi pro období přechodu k nezávislosti. Do čela mise byl jmenován Sergio Vieira de Mello, který se zároveň stal zvláštním zástupcem generálního tajemníka ve Východním Timoru. V únoru 2000 vojenské složky UNTAET, tvořené 8800 vojáky a 1600 policisty, převzaly od sil INTERFET odpovědnost za udržování míru a bezpečnosti. V souladu se svým mandátem ustavila UNTAET civilní správu na celém území, pomáhala rozvíjet sociální služby a podílela se na obnově a vytváření předpokladů pro přechod k plné státnosti Východního Timoru.

Dne 30. srpna 2001 více než 91 procent oprávněných východotimorských voličů zvolilo 88členné ústavodárné shromáždění, jehož úkolem bylo sepsat a přijmout novou ústavu a vytvořit předpoklady pro budoucí volby a přechod k plné nezávislosti. Dne 22. března 2002 shromáždění schválilo první ústavu tohoto teritoria. Po prezidentských volbách 14. dubna se nově zvoleným prezidentem stal Xanana Gusmao (získal 82,7 procenta hlasů).

Tím byly splněny dvě podmínky pro předání moci a Východní Timor získal 20. května 2002 nezávislost. Ústavodárné shromáždění se změnilo na parlament a nový stát se 27. září stal 191. členskou zemí OSN.

OSN pokračovala v podpoře Východního Timoru i po vyhlášení nezávislosti, a to prostřednictvím **Podpůrné mise OSN ve Východním Timoru (UNMISSET)** zřízené Radou bezpečnosti 17. května 2002. Jejím mandátem je pomáhat nově vznikajícímu státu při vytváření základních správních orgánů nezbytně důležitých pro jeho fungování a politickou stabilitu, prozatímně zajišťovat bezpečnost a prosazování práva, pomáhat při budování místní policie a přispívat k udržování vnitřní a vnější bezpečnosti státu.

Západní Sahara

Od roku 1963 se OSN zabývá nepřetržitými spory o Západní Saharu – území na severozápadním pobřeží Afriky hraničící s Marokem, Mauretánií a Alžírskem. Západní Sahara byla od roku 1884 španělskou kolonií. V roce 1963 na toto území vznesly nárok Maroko i Mauretánie. V roce 1975 vydal Mezinárodní soudní dvůr na žádost Valného shromáždění posudek, v němž nároky obou zemí zamítl.

Spojené národy se zasazují o vyřešení situace v Západní Sahaře od ukončení španělské přítomnosti v oblasti v roce 1976 a následného vypuknutí bojů mezi Marokem, které území „reintegrovalo“, a Lidovou frontou za osvobození Saguia el-Hamra a Río de Oro (POLISARIO) podporovanou Alžírskem.

Organizace africké jednoty (OAU) vyzvala v roce 1979 k uspořádání referenda, které by umožnilo obyvatelům Západní Sahary využít jejich právo na sebeurčení. Do roku 1982 uznalo 26 členských států OAU Saharskou arabskou demokratickou republiku (SADR), kterou v roce 1976 vyhlásila fronta POLISARIO. Po účasti Saharské arabské demokratické republiky na summitu OAU v roce 1984 Maroko z této organizace vystoupilo.

V letech 1983 a 1984 Valné shromáždění opětovně zdůraznilo, že obyvatelům Západní Sahary ještě nebyla dána příležitost využít práva na sebeurčení a nezávislost a že by proto nepřátelené strany měly uzavřít příměří a umožnit uspořádání referenda.

Pod záštitou generálního tajemníka a předsedy Organizace africké jednoty proběhla v roce 1988 společná zprostředkovatelská mise, jejímž výsledkem byl návrh mírového ujednání, podle kterého mělo dojít k uzavření příměří a uspořádání referenda, v němž by se rozhodlo mezi nezávislostí Západní Sahary a připojením k Maroku. Obě strany s těmito návrhy souhlasily a v červnu 1990 Rada bezpečnosti schválila zprávu generálního tajemníka, která příslušné návrhy představila.

Rezolucí číslo 690 z 29. dubna 1991 Rada bezpečnosti zřídila **Mísi OSN pro referendum v Západní Sahaře (MINURSO)**, aby pomáhala zvláštnímu představiteli

generálního tajemníka ve všech záležitostech souvisejících s přípravou a uskutečněním referenda o sebeurčení lidu Západní Sahary. Všichni obyvatelé Západní Sahary starší 18 let podle španělského sčítání lidu z roku 1974 měli mít hlasovací právo bez ohledu na to, zda žijí v Západní Sahaře, či mimo ni. Identifikační komise měla za úkol aktualizovat výsledky sčítání a identifikovat voliče. Při identifikaci uprchlíků žijících mimo Západní Saharu pomáhal Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky.

Kromě funkce kanceláře zvláštního představitele měla mise MINURSO zahrnovat civilní, bezpečnostní a vojenský aparát. Průměří vstoupilo v platnost 6. září 1991 a na jeho dodržování dohlíželi vojenští pozorovatelé MINURSO. K žádnému většímu narušení průměří přítom nedošlo.

Přestože obě strany potvrdily svou důvěru ke Spojeným národům a svůj souhlas s navrhovaným plánem, jejich stanoviska se nadále lišila zejména v otázce kritérií pro určování oprávněných voličů.

Generální tajemník definoval tato kritéria ve své zprávě Radě bezpečnosti z roce 1991. Marocká strana kritéria přijala, přestože se jí zdála zbytečně restriktivní. Fronta POLISARIO prohlásila, že původně měli být voliči identifikováni pouze na základě seznamu obyvatel Západní Sahary pořízeného při sčítání lidu v roce 1974 a že kritéria navrhovaná generálním tajemníkem počet voličů proti stavu z roku 1974 nepřiměřeně zvyšují tím, že do něj zahrnují i osoby, které nežijí na území Západní Sahary.

V srpnu 1994 začala identifikační komise na základě kompromisního návrhu generálního tajemníka OSN zapisovat potenciální voliče. Tento proces ale v průběhu 90. let několikrát vyústil do ztracena. Obě zúčastněné strany trvaly na svých počátečních požadavcích na složení volebního orgánu i přesto, že s průběhem identifikace voličů původně souhlasily. POLISARIO namítalo, že podle plánu na urovnání se referenda mohou účastnit jen ti, kdo byli zahrnuti do sčítání organizovaného v roce 1974 Španělskem. Maroko zastávalo opačný názor – především podle něj měly stejné právo volit i tisíce dalších obyvatel Západní Sahary včetně těch, kteří se v době sčítání zdržovali na území teritoria, ale nebyli do sčítání zahrnuti, a také těch, kteří v minulých letech uprchli do Maroka, a konečně včetně obyvatel oblastí, jež byly původně součástí teritoria, ale Španělsko je postupně v 50. a 60. letech vrátilo Maroku.

V roce 1997 se bývalému ministru zahraničí USA a osobnímu zmocněnci generálního tajemníka OSN pro Západní Saharu Jamesi Bakerovi podařilo dohodnout kompromisní řešení známé jako ujednání z Houstonu. Proces identifikace voličů byl doveden do konce v prosinci 1999 a identifikační komise zveřejnila prozatímní seznam 86 000 osob způsobilých volit. Obyvatelé, kteří do seznamu zahrnuti nebyli, se měli právo proti rozhodnutí odvolat. Do konce roku 2000 se takto odvolalo celkem 131 038 žadatelů.

Neshody mezi zúčastněnými stranami ohledně uskutečnění plánu na urovnání situace přetrvávaly přesto, že v letech 2000 a 2001 se za přispění osobního zmocněnce generálního tajemníka OSN a za účasti okolních zemí uskutečnilo hned několik kol jednání.

Rada bezpečnosti 30. července 2002 vyzvala osobního zmocněnce, aby pokračoval ve svém úsilí o politické řešení, které by vedlo k sebeurčení teritoria. Návrh osobního zmocněnce byl zúčastněným stranám a okolním zemím předložen během jeho návštěvy v oblasti v lednu 2003. Obě strany měly k různým aspektům mírového plánu výhrady. Nicméně 6. července fronta POLISARIO písemně informovala generálního tajemníka OSN, že mírový plán přijímá. Předpokládalo se, že Maroko se k plánu vyjádří v roce 2004.

Dne 31. července 2003 Rada bezpečnosti prostřednictvím rezoluce číslo 1495 vyslovila jednomyslnou podporu mírovému plánu jako optimálnímu politickému řešení opírajícímu se o dohodu obou zúčastněných stran. V srpnu generální tajemník jmenoval Alvara de Soto svým zvláštním představitelem pro Západní Saharu. V září POLISARIO propustilo 243 marockých válečných vězňů a dalších 300 osvobodilo o dva měsíce později. Dosud POLISARIO drží v zajetí 613 marockých válečných zajatců.

V listopadu a prosinci přicestoval do oblasti Alvaro de Soto, aby jednal s oběma stranami a zabýval se situací přibližně 165 000 záposaharských uprchlíků, kteří strávili téměř tři desetiletí v pouštních táborech západního Alžírsko. Jednalo se o plánech na obnovení osobních kontaktů mezi uprchlíky a jejich příbuznými na druhé straně hranice. Návštěvy rodinných příslušníků mezi obyvateli Západní Sahary žijícími na území teritoria a těmi, kteří obývali alžírské uprchlické tábory, začaly 5. března 2004.

Dne 15. dubna 2004 během návštěvy osobního vyslance generálního tajemníka doručilo Maroko svou konečnou reakci na mírový plán, v níž vyzývalo k dojednání řešení založeného na „autonomii v mezích marocké suverenity“. V následující zprávě Radě bezpečnosti generální tajemník uvedl, že „otázka suverenity je pocho-pitelně hlavním tématem, které obě strany po léta rozdělovalo. Maroko nepřijalo plán na urovnání, s nímž po léta souhlasilo (...) a stejně tak nyní nepřijalo prvky mírového plánu“.

Z pohledu generálního tajemníka a jeho vyslance by nyní měla Rada bezpečnosti zážít, zda „ukončit misi MINURSO a vrátit otázku Západní Sahary Valnému shromáždění, a tím vzít na vědomí, že OSN nebyla schopna problém vyřešit, aniž by přinutila jednu nebo obě zúčastněné strany učinit kroky, které dobrovolně učinit nechtějí“ – nebo „se ještě jednou pokusit obě strany přimět, by usilovaly o přijetí a uskutečnění“ mírového plánu.

Dne 29. dubna Rada bezpečnosti znovu potvrdila podporu mírovému plánu jako „optimálnímu politickému řešení opírajícímu se o dohodu zúčastněných stran“ a vyzvala obě strany stejně jako ostatní země regionu, aby plně spolupracovaly s generálním tajemníkem a jeho osobním vyslancem. Rada zároveň prodloužila mandát MINURSO do konce října.